

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).13

УДК: 378.147:355.232

Самсонов Ю. В.,
кандидат технічних наук, доцент кафедри вогневої підготовки
Національної академії Національної гвардії України, м. Харків
Климович В. Б.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів
Людовик Т. В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки
і спорту Національної академії сухопутних військ, м. Львів
Желновач О. О.,
старший викладач кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України, м. Харків
Леоненко А. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
Титович А. О.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри спортивних дисциплін та фізичного виховання
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
Красілов А. Д.
заслужений тренер України з пауерліфтингу,
старший викладач кафедри теорії та методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
Курилов М. М.,
викладач кафедри вогневої підготовки, Національної академії Національної гвардії України, м. Харків

АПРОБАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ БОЙОВИХ РОЗРАХУНКІВ УСТАНОВКИ «ЗУ-23» ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Відповідно до результатів ряду теоретичних та емпіричних досліджень відомо, що на сьогодні неможливо забезпечити ефективне виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом без значних фізичних зусиль, тому саме рівень фізичної, а також спеціальної фізичної підготовленості – є інтегральним показником сформованості професійних компетентностей військовослужбовців різних категорій та вікових груп, у тому числі й у напрямі їх вогневої підготовки.

Головною метою дослідження є дослідно-експериментальна перевірка ефективності змістово-функціональної моделі формування готовності бойових розрахунків установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. Під час емпіричного дослідження були використані наступні методи: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні, інструментальні методи тощо.

В результаті емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи апробовано змістово-функціональну модель формування готовності курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України (посадових осіб бойових розрахунків установки «ЗУ-23») до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. Нами встановлено, що акцентоване використання засобів спеціальної фізичної підготовки забезпечило поступове та поетапне формування військово-прикладних навичок, які необхідні для виконання майбутніми офіцерами навчально-тренувальних та службово-бойових завдань, що сприяло інтенсифікації формування їх професійних компетентностей.

Ключові слова: бойові розрахунки, вогнева підготовка, змістово-функціональна модель, комплексні тренування, майбутні офіцери, педагогічне моделювання, спеціальна фізична підготовка

Samsonov Yurii, Klymovych Volodymyr, Liudovych Tetiana, Zhelnovach Oleksandr, Leonenko Andrii, Tytovych Andrii, Krasilov Kostyantun, Kurylov Maxim. Approbation of the Pedagogical Model of Formation of Readiness of Combat Units "ZU-23" to Performance of Tasks on Purpose with use of means of Special Physical Training. According to the Results of a number of Theoretical and Empirical Scientific Research known, that today it is impossible to ensure the effective Performance of Tasks Assigned to subordinate personnel without significant Physical Effort, therefore, the Level of Physical and Special Physical Training is an Integral Indicator of the Formation of Professional Competencies of Servicemen of different categories and age groups, including in the direction of their Fire (Shooting) Training.

The main Purpose of the Scientific Research is an Experimental Test of the effectiveness of the Content-Functional Model of the Formation of Readiness of Combat Units of the Installation "ZU-23" to Perform Tasks on Purpose with the use of Special Physical Training. During the Empirical Research, the following Methods were used: abstraction, analysis and synthesis,

induction and deduction, modeling, mathematical and statistical, instrumental methods, etc.

As a Result of Empirical research, Members of the Research Group tested the Content-Functional Model of Formation of Readiness of cadets of the Command and Staff Faculty of the National Academy of the National Guard of Ukraine (officials of Combat Units of the "ZU-23" Installation) to Perform Tasks on Purpose with the use of Special Physical Training. We found that the focused use of Special Physical Training provided a gradual and gradual Formation of Military-Applied Skills necessary for Future officers to Perform Training and Combat Missions, which contributed to the intensification of the Formation of their Professional Competencies.

Keywords: *Combat Units, shooting training, Semantic-Functional Model, Complex trainings, Future officers, Pedagogical Modeling, Special Physical Training*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Трансформація інституцій сектору безпеки і оборони України до стандартів НАТО, бойові дії на сході держави потребують перегляду програм підготовки майбутніх офіцерів, а також програм професійної підготовки військовослужбовців різних категорій.

На сьогодні «офіцерський корпус» є провідною ланкою, яка забезпечує готовність підлеглого особового складу до виконання завдань за призначенням. Важливим є й те, що система професійної підготовки представників інституцій сектору безпеки і оборони України (надалі СБОУ), а також її ефективність, напряму залежить від рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості особового складу. На сьогодні неможливо забезпечити ефективне виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом без значних фізичних зусиль, тому саме рівень фізичної, а також спеціальної фізичної підготовленості – є інтегральним показником сформованості професійних компетентностей військових фахівців, у тому числі й у напрямі їх вогневої підготовки.

Варто також зауважити, що майбутніх офіцерів для потреб Національної гвардії України (надалі НГУ) здійснює відомчий вищий військовий навчальний заклад, а саме – Національна академія національної гвардії України (надалі НАНГУ). В освітньому процесі курсантів командно-штабного факультету (в системі вогневої підготовки) передбачено опанування різними зразками сучасного озброєння та техніки, зокрема засобами протиповітряної оборони (23 мм зенітною установкою «ЗУ-23» тощо).

Слід підкреслити, що 23 мм спарена зенітна установка «ЗУ-23» є достатньо потужним та ефективним засобом боротьби з повітряними, наземними і надводними цілями на дистанції до 2500 м та висотах 1500 м. Ходова частина установки дозволяє транспортувати її по шосейній дорозі зі швидкістю до 70 км/год, а по пересіченій місцевості в межах 30-40 км/год. Крім цього, є можливість технологічного її розміщення у кузові бойових автомобілів, на кораблях (бойових човнах) та на броньованій техніці, що збільшує її маневреність і бойову ефективність. Високопрофесійно підготовлений та згуртований бойовий розрахунок «ЗУ-23» у складі: командира, навідника, помічника навідника, 2-х осіб заряджаючих – здатний перевести установку з похідного положення у бойове за 25-40 сек., а з бойового у похідне – за 35-50 сек.

Враховуючи техніко-тактичні характеристики зазначеного вище засобу протиповітряної оборони, а також відповідно до аналізу змістової частини планів професійної підготовки військовослужбовців НГУ (майбутніх офіцерів командно-штабного напряму НАНГУ), представників різних інституцій СБОУ, прослідковується актуальність розвитку та удосконалення рівня спеціальної фізичної підготовленості (й інших професійних компетентностей) посадових осіб бойових розрахунків «ЗУ-23». Це забезпечить їх готовність до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності, що на сьогодні є актуальним напрямом наукової розвідки.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри вогневої підготовки Національної академії національної гвардії України (науковий проєкт «Розрахунок», 2020-2021 р.р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій у обраному напрямі наукової розвідки дозволив визначити ряд провідних учених та практиків: В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [1], В. Шемчука [2], А. Івченко, Н. Височину, Л. Гуніну, О. Хацаюка, Л. Котляренко, Р. Головащенко [3] та інших фахівців: А. Бухуна, Є. Денисенка, Ю. Медвідь, А. Турчинова, Я. Павлова – які у своїх працях висвітлили актуальні питання формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням.

Не менш цікавими та інформативними за своїм змістом та сутнісними характеристиками є напрацювання учених: Ю. Черніченка, В. Задираки, О. Гуненка [4], Ю. Репіли, О. Головаченка [5], О. Маркова, Ю. Самсонова, С. Бородіна, В. Шемчука, І. Атаманенка [6], О. Циса, Д. Бауліна, П. Пістряка, М. Зюбана [7] та інших фахівців: І. Вознесенського, В. Волошина, О. Кривошеєва, В. Пенькова, Т. Трегубенка – у яких окреслена проблематика побудови (конструювання) сучасних педагогічних моделей (технологій, методик, педагогічні умов тощо), які забезпечують формування готовності представників інституцій СБОУ до застосування різних зразків озброєння (боєприпасів), бойової техніки під час виконання службово-бойових завдань.

Важливими та актуальними для досягнення головної мети дослідження є науково-методичні праці: О. Хацаюка [9], В. Пронтенка, О. Федченка, Ю. Корнійчука, О. Крука, О. Запорожанова, В. Сівакова, І. Костюшка, О. Плющакова [10], Ю. Самсонова, О. Головаченка, І. Кочури, Є. Безбородова, В. Толокнєєва, К. Дяченка, М. Курилова [11] та інших провідних учених і практиків: Д. Грищенко, Г. Сухоради, С. Забродського, С. Лещені, Ю. Фіногенова – у яких визначені ефективні педагогічні моделі (технології, методики, педагогічні умови, тощо), які забезпечують формування готовності представників інституцій СБОУ (майбутніх офіцерів) до службово-бойової діяльності із використанням засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної, технічної та довідкової літератури (моніторингу Інтернет-джерел) встановлено, що питанням конструювання та апробації педагогічних моделей, які забезпечують формування готовності посадових осіб бойових розрахунків протиповітряної оборони, зокрема – зенітної установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки та

сучасного наукового інструментарію присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою дослідження є дослідно-експериментальна перевірка ефективності змістово-функціональної моделі формування готовності бойових розрахунків установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки (на прикладі курсантів командно-штабного факультету НАНГУ).

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- здійснити аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням;

- визначити ефективні педагогічні моделі, технології (методики, педагогічні умови тощо) які забезпечують формування готовності представників інституцій СБОУ до застосування різних зразків озброєння та боєприпасів під час виконання службово-бойових завдань;

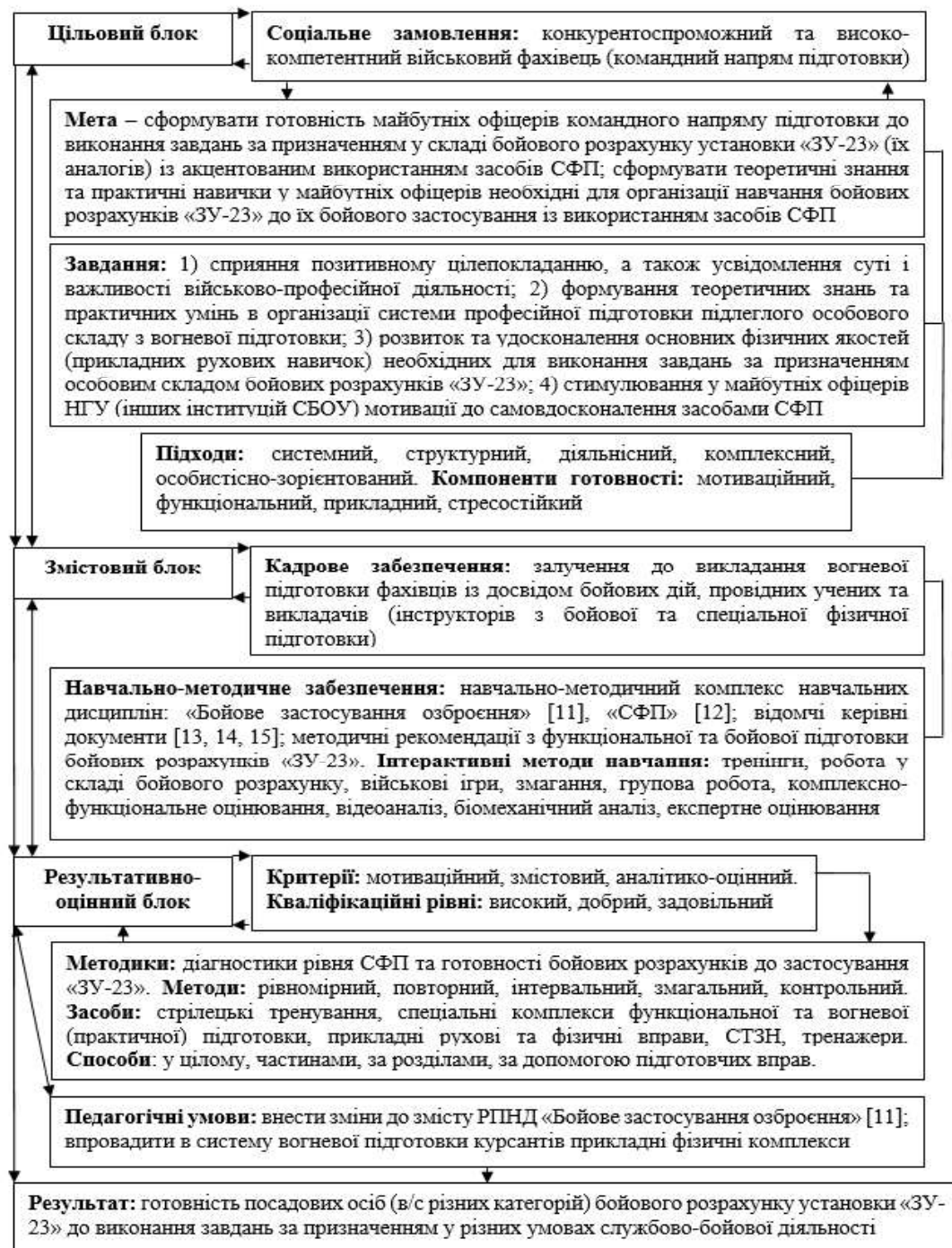
- провести аналіз спеціальної науково-методичної та довідкової літератури у напрямі забезпечення службово-бойової діяльності представників СБОУ (майбутніх офіцерів) засобами фізичної та спеціальної фізичної підготовки.

Методи дослідження. В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи на емпіричному та теоретичних рівнях дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (експертне оцінювання, кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання тощо), інструментальні методи. Крім цього, було використано власний досвід організації системи вогневої та спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів інституцій СБОУ, а також досвід бойових дій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Емпіричне дослідження організовано у три етапи (листопад 2020 р. – серпень 2021 р.). Враховуючи складність, а також багатовекторність обраного наукового напрямку та з метою досягнення мети і завдань дослідження було створено 2 науково-дослідних групи: перша – теоретико-методичного забезпечення (О. Головченко, І. Кочура, Є. Безбородов, В. Толочкєєв, К. Дяченко, М. Курилов) – провідні учені та практики обраного напрямку дослідження; друга – практичного впровадження (В. Климович, Т. Людовик, О. Желновач, А. Леоненко, А. Титович, А. Красілов, М. Курилов) – провідні учені та практики (фахівці фізичного виховання різних груп населення, викладачі фізичної, спеціальної фізичної та вогневої підготовки), які забезпечують практичну підготовку військовослужбовців різних категорій, майбутніх офіцерів, а також викладають предмет «Захист України». Загальне наукове консультування здійснювалося – Ю. Самсоновим та В. Климовичем.

В процесі дослідно-аналітичної роботи (перший етап дослідження, вересень-жовтень 2020 р.), членами науково-дослідної групи №1 проведено моніторинг Інтернет-джерел та здійснено аналіз науково-методичної і спеціальної літератури у обраному напрямі наукової розвідки. Відповідно до результатів першого етапу дослідження, членами науково-дослідної групи №1 (НДГ-1) визначені сутнісні характеристики, а також критерії, рівні та підходи готовності майбутніх офіцерів (на прикладі курсантів командно-штабного факультету НАНГУ) до виконання завдань за призначенням у складі бойових розрахунків установки «ЗУ-23» із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки (СФП). Упродовж другого етапу емпіричного дослідження (жовтень-грудень 2020 р.), враховуючи результати отримані під час першого етапу, а також відповідно до результатів попередніх досліджень у обраному напрямі [2, 6-8], членами НДГ-1 розроблено змістово-функціональну модель формування готовності бойового розрахунку установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки на прикладі курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України (рис. 1). Основними блоками сконструйованої педагогічної моделі є: цільовий блок, змістовий блок та результативно-оцінний блок. Зазначена вище змістово-функціональна модель (рис. 1) є уніфікованою і може бути використана в системі вогневої підготовки майбутніх офіцерів різних інституцій СБОУ. Нами передбачалося, що для підвищення ефективності та функціональності зазначеної вище педагогічної моделі (рис. 1) доцільним і своєчасним повинно бути здійснення акцентованого управління нею із урахуванням головної мети, основних завдань та потреб НАНГУ (вищого військового навчального закладу). Членами науково-дослідних груп № 1, 2 очікувалися позитивні зрушення у напрямі досягнення необхідного рівня готовності курсантів досліджуваної категорії до виконання завдань за призначенням у складі бойових розрахунків установки «ЗУ-23» у змодельованих умовах значного психофізичного навантаження.

У динаміці третього етапу емпіричного дослідження (грудень 2020 р. – серпень 2021 р.), членами НДГ-2 здійснено апробацію змістово-функціональної моделі (рис. 1) формування готовності бойових розрахунків установки «ЗУ-23» (курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, n=20 чол.) до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. З цією метою організовано педагогічний

експеримент.

Рис. 1. Змістово-функціональна модель формування готовності бойового розрахунку установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки

З метою якісної організації педагогічного експерименту, а також отримання достовірних теоретичних і практичних результатів дослідження, зазначених вище майбутніх офіцерів (курсантів НАНГУ) було розподілено на репрезентативні: контрольну (Кг, n=10 чол., 2 розрахунки) та експериментальну групи (Ег, n=10 чол., 2 розрахунки). До початку педагогічного експерименту досліджувані майбутні офіцери Кг та Ег за рівнем сформованості професійних компетентностей необхідних для виконання завдань за призначенням на посадах бойового розрахунку установки «ЗУ-23» достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

З метою формування готовності посадових осіб бойового розрахунку установки «ЗУ-23» до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності, представники Кг в системі вогневої підготовки [11] використовували загально-прийнятну методику. У свою чергу, курсанти Ег – додатково використовували розроблену членами НДГ-1 змістово-функціональну модель (рис. 1).

Розроблена зазначена вище педагогічна модель використовувалася представниками Ег двічі на тиждень упродовж третього етапу дослідження (під час практичних занять з вогневої (навчальна дисципліна «Бойове застосування озброєння») [11], та спеціальної фізичної підготовки [12]). Варто також зауважити, що у зміст попутного фізичного тренування досліджуваних курсантів Ег під час комплексних польових виходів, бойових стрільб (інших форм

бойової та спеціальної підготовки, форм фізичної підготовки) включалися спеціальні прикладні та високофункціональні тренувальні завдання.

Використання засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки у поєднанні із елементами вогневої підготовки та її засобів сприяло стійкому формуванню прикладних професійних компетентностей досліджуваних курсантів Ег, які необхідні для якісного виконання ними завдань за призначенням на посадах бойового розрахунку «ЗУ-23» у різних умовах службово-бойової діяльності (результати порівняльного аналізу викладено на рис. 2).

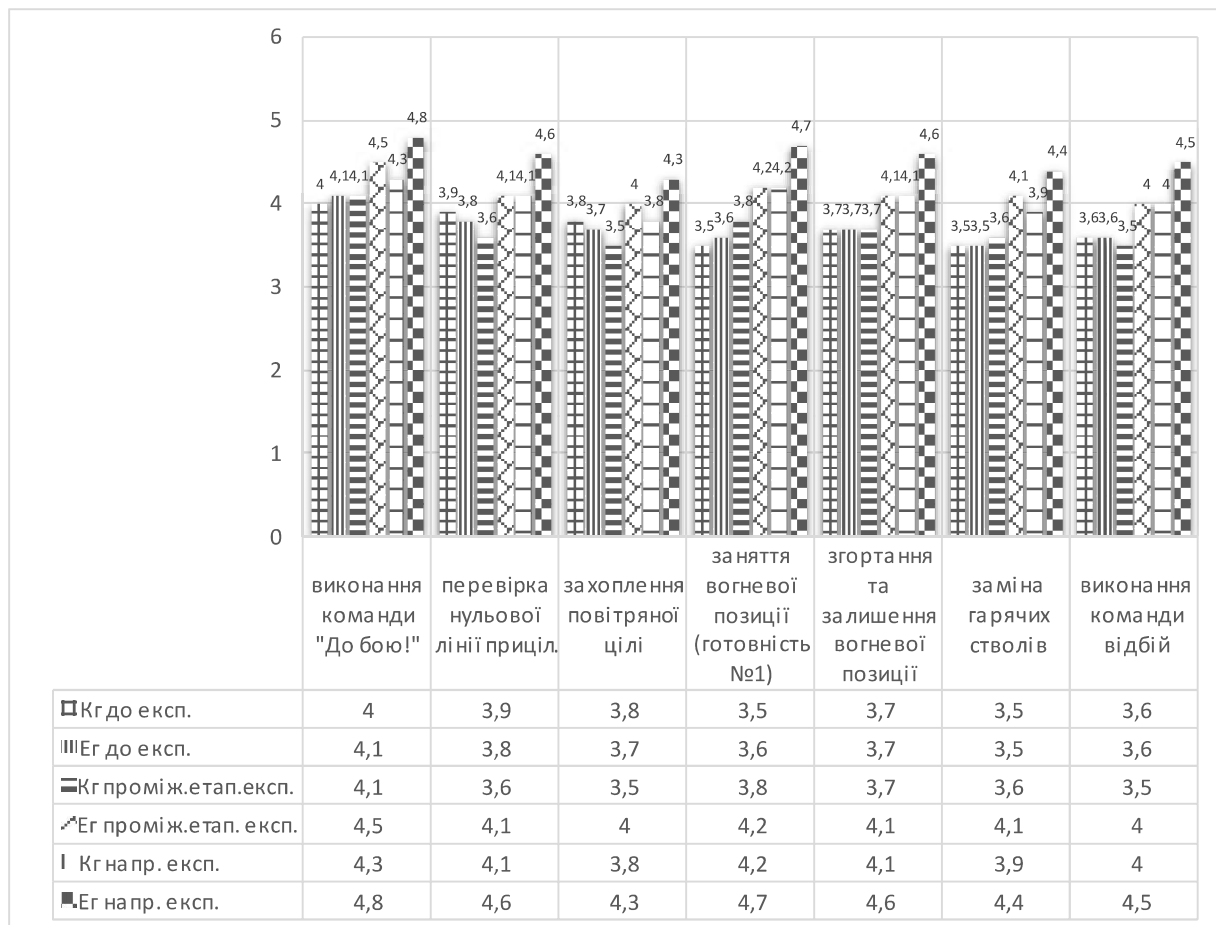

Рис. 2. Рівень сформованості готовності розрахунків установки «ЗУ-23» (курсантів Кг та Ег) до виконання завдань за призначенням упродовж педагогічного експерименту за основним бойовим призначенням

Дослідження ефективності сформованості професійних компетентностей у майбутніх офіцерів Кг та Ег здійснено відповідно до діючої нормативно-правової бази [11-15]. Крім цього було використано методику експертного оцінювання (визначено загальний рівень готовності досліджуваних Кг та Ег до виконання завдань за призначенням на посадах бойового розрахунку «ЗУ-23») за 4-х бальною шкалою оцінювання, де «5» – максимальний бал, а «2» – мінімальний.

При порівнянні показників до та після використання сконструйованої членами НДГ-1 педагогічної моделі (рис. 1) із акцентованим використанням засобів СФП встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах зросли відносно вихідних даних, і ці відмінності переважно є достовірні (Ег, $P \leq 0,05$).

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті емпіричного дослідження розроблено та апробовано змістово-функціональну модель формування готовності курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України (посадових осіб бойових розрахунків установки «ЗУ-23») до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки.

Нами встановлено, що акцентоване використання засобів спеціальної фізичної підготовки забезпечило поступове та поетапне формування військово-прикладних навичок, які необхідні для виконання військовослужбовцями зазначеної вище категорії навчально-тренувальних та службово-бойових завдань, що сприяло інтенсифікації формування їх професійних компетентностей.

Важливим є й той факт, що використання спеціальних функціональних комплексів у змодельованих умовах виконання завдань за призначенням забезпечило підвищення якості та успішності досліджуваних курсантів експериментальної групи у відпрацюванні нормативів з тактичної, спеціальної фізичної та вогневої підготовки. Крім цього, планова та збалансована прикладна спрямованість тренувальних завдань із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки дозволила прискорити процес опанування досліджуваними курсантами експериментальної групи особливостями посадового призначення членів бойового розрахунку «ЗУ-23». Це забезпечило здійснення у разі необхідності якісної взаємозаміни та свідчить про високу ефективність, а також функціональність підібраних алгоритмів організації системи професійного навчання майбутніх офіцерів.

Результати теоретичного дослідження впроваджені у систему вогневої та спеціальної фізичної підготовки (освітній процес) майбутніх офіцерів командного напрямку підготовки Національної академії Національної гвардії України (НАНГУ), що підтверджено відповідними довідками (актами) впровадження. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають визначення сутнісних характеристик формування готовності майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України до застосування протитанкових керованих ракетних комплексів із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки.

Література

1. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Муштатов Ю. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. Військова освіта. Київ, 2021. – № 1 (43). С. 360-380.
2. Шемчук В.А. Концептуальні засади формування готовності майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової діяльності : колективна монографія. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. С. 1-17.
3. Височіна Н., Гуніна Л., Котляренко Л., Головащенко Р., Івченко А. Модель психофізичної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням. Військова освіта. Київ, 2021. – № 1 (43). С. 24-42.
4. Черніченко Ю.М., Задирака В.В., Гуненко О.І. Перевірка бою та приведення до нормального бою стрілецької зброї : навч. посіб. Харків : Військ. ін-т ВВ МВС України, 2003. 47 с.
5. Репіло Ю.С., Головченко О.В. Модель ведення бойових дій артилерійськими підрозділами під час вогневої підтримки у ході ведення наступальних дій. Modern Information Technologies in the Sphere of Security and Defense. Київ, 2021. – Вип. 1 (40). С. 153-162.
6. Марков О.В., Самсонов Ю.В., Бородін С.В., Шемчук В.А., Атаманенко І.О. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів різних інституцій сектора безпеки і оборони України в системі вогневої підготовки з використанням сучасних технічних засобів навчання. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2021. – № 32 (Т. 2). С. 194-198.
7. Цис О.І., Баулін Д.С., Пістряк П.В., Зюбан М.І. Підготовка підрозділів протиповітряної оборони Національної гвардії України (озброєних 23-мм зенітною установкою ЗУ-23-2) : навч. посіб. Харків : НАНГУ, 2016. 121 с.
8. Хацаюк О.В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2019. – № 65 (Т. 2). С. 144-155.
9. Пронтенко В.В., Федченко О.С., Корнійчук Ю.М., Крук О.М., Запорожанов О.М., Сіваков В.П., Костюшко І.А., Плющак О.В. Формування фізичної готовності курсантів до професійної діяльності у процесі спеціальної фізичної підготовки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ, 2021. – № 6 (137). С. 92-96.
10. Самсонов Ю.В., Головченко О.В., Кочура І.І., Безбородов Є.В., Толочкєєв В.О., Дяченко К.Е., Курилов М.М. Модель формування готовності розрахунку установки ЗУ-23 до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ, 2021. – № 7 (138). С. 109-114.
11. Пістряк П.В., Марков О.В., Афанасьєв В.В., Самсонов Ю.В., Соколовський В.В. Бойове застосування озброєння : РПНД. Харків : НАНГУ, 2019. 41 с.
12. Хацаюк О.В. Спеціальна фізична підготовка : РПНД. Харків : НАНГУ, 2018. 44 с.
13. Курс стрільби із стрілецької зброї та озброєння бойових машин НГУ : наказ КНГУ (від 28.10.2016 №727). Київ : ГУНГУ, 2019. 189 с.
14. Про підготовку військовослужбовців, військових частин (підрозділів) НГУ : наказ КНГУ (від 14.03.2016 №151). Київ : ГУНГУ, 2016. 152 с.
15. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України (Верховна Рада України, 2021): [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-14#n13>.

References

1. Shemchuk V., Khatsaiuk O., Sokolovsky V., Kovtunencko A., Kornienko O., Mushtatov Yu. Formation of professional competencies of future officers to act in conditions of radiation, chemical and biological danger. Military education. Kyiv, 2021. – № 1 (43). P. 360-380.
2. Shemchuk V. Conceptual bases of formation of readiness of future officers of institutions of sector of security and defense of Ukraine to performance of tasks on purpose in extreme conditions of service and combat activity : collective monograph. Vinnitsa: European Scientific Platform, 2021. P. 1-17.
3. Vysochina N., Gunina L., Kotlyarenko L., Golovashchenko R., Ivchenko A. Model of psychophysical readiness of future officers to perform assigned tasks. Military education. Kyiv, 2021. – № 1 (43). P. 24-42.
4. Chernichenko Yu., Zadyraka V., Gunenko O. Checking the battle and bringing small arms to normal combat : Tutorial. Kharkiv: Military Institute of Internal Troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 2003. 47 p.
5. Repilo Yu., Golovchenko O. Model of combat operations by artillery units during fire support during offensive operations. Modern Information Technologies in the Sphere of Security and Defense. Kyiv, 2021. – Issue 1 (40). P. 153-162.
6. Markov O., Samsonov Yu., Borodin S., Shemchuk V., Atamanenko I. Formation of professional competencies of future officers of various institutions of the security and defense sector of Ukraine in the system of fire training with the use of modern technical means of training. Innovative pedagogy. Odessa, 2021. – № 32 (Т. 2). P. 194-198.
7. Tsis O., Baulin D., Pistryak P., Zyuban M. Training of air defense units of the National Guard of Ukraine (armed with

a 23-mm anti-aircraft gun ZU-23-2) : Tutorial. Kharkiv: NANGU, 2016. 121 p.

8. Khatsaiuk O. The essence and structure of readiness of future officers of NGU to perform tasks assigned by means of special physical training. Pedagogy of formation of creative personality in higher and general education schools. Zaporizhzhia, 2019. – № 65 (Т. 2). P. 144-155.

9. Prontenko V., Fedchenko O., Korniychuk Yu., Kruk O., Zaporozhanov O., Sivakov V., Kostyushko I., Plushchakova O. Formation of physical readiness of cadets for professional activity in the process of special physical training. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – № 6 (137). p. 92-96.

10. Samsonov Yu., Golovchenko O., Kochura I., Bezborodov E., Tolokneev V., Dyachenko K., Kurilov M. Model of formation of readiness of calculation of ZU-23 installation for performance of tasks on purpose with use of means of special physical training. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – № 7 (138). p. 109-114.

11. Pistryak P., Markov O., Afanasyev V., Samsonov Y., Sokolovskiy V. Combat use of weapons: working program of the discipline. Kharkiv : NGU NA, 2019. 41 p.

12. Khatsaiuk O. Special physical training: working program of the discipline. Kharkiv : NGU NA, 2018. 44 p.

13. Course of shooting from small arms and armament of NGU combat vehicles : order of the commander of the National Guard of Ukraine (28.10.2016 №727). Kyiv : MD of the NGU, 2019. 189 p.

14. About preparation of servicemen, military units (divisions) NGU : order of the commander of the National Guard of Ukraine (14.03.2016 №151). Kyiv : MD of the NGU, 2016. 152 p.

15. Instruction on the organization of physical training in the National Guard of Ukraine (Verkhovna Rada of Ukraine, 2021): [Electronic resource]. Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-14#n13>.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).14

УДК: 796.03:37.017.4

Скирда Т. С.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин
Національного авіаційного університету, м. Київ

РЕСУРСНІ МОЖЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНИХ ІГОР У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Патріотичне виховання є одним із пріоритетних завдань держави та в сучасних умовах набуває виняткового значення, що зумовлено рядом факторів та вимог суспільства до особистості громадянина-патріота. Такі характеристики особистості як ініціативність, любов до Вітчизни, здатність брати участь у громадському житті, готовність захищати Батьківщину стають необхідними для розвитку та процвітання держави. Відтак, виникає необхідність у використанні сучасного методичного інструментарію, який формуватиме та розвиватиме означені характеристики. Одним із таких інструментів є військово-спортивні ігри, які володіють потужним потенціалом у вихованні патріотизму. Використання військово-спортивних ігор у практику патріотичного виховання сприяє розширенню арсеналу форм та методів роботи у діяльності освітніх закладів та дитячих громадських організацій та підвищує ефективність виховних впливів. Залучення дітей та учнівської молоді до участі у військово-спортивних іграх розкриває перед ними можливості випробувати себе в різних ролях, проявити відповідальність, розвинути фізичні та морально-вольові якості.

Ключові слова: патріотизм, патріотичне виховання, військово-спортивні ігри, виховні можливості.

Skirda T. Resource possibilities of military sports games in patriotic education. Patriotic education is one of the priority tasks of the state and in modern conditions is of exceptional importance, due to a number of factors and society's requirements for the personality of a citizen-patriot. Such personality characteristics as initiative, love for the Fatherland, ability to participate in public life, readiness to defend the Motherland become necessary for the development and prosperity of the state. The effectiveness of patriotic education of student youth depends in part on the choice of modern forms and methods of education.

Thus, there is a need to use modern methodological tools that will form and develop these characteristics. One such tool is military sports, which have a powerful potential in educating patriotism.

The effectiveness of military-patriotic sports games in patriotic education is confirmed by increasing the level of patriotic education of participants, expanding the knowledge needed by a citizen-patriot, the formation of skills important for future defenders of Ukraine. This form of work stimulates the interest of student youth in patriotic activities, awakens the desire to develop and improve themselves.

The use of military sports games in the practice of patriotic education contributes to the expansion of the arsenal of forms and methods of work in the activities of educational institutions and children's public organizations and increases the effectiveness of educational influences. Such games help to further motivate and interest children and students to study the history of their country, culture and traditions, understanding values, understanding the importance of defending the Fatherland, the importance of participation in the life of every citizen. their ability to test themselves in different roles, to show responsibility, to develop physical and moral qualities.